

Recomandări și exemple practice privind achizițiile publice

Recomandări privind întocmirea documentației de atribuire

1. Pentru facilitarea parcurgerii informațiilor de către operatorii economici interesați în a participa la o procedură de achiziții, se recomandă ca documentația de atribuire să se structureze pe secțiuni, astfel:

- secțiunea I - fișa de date a achiziției;
- secțiunea II - caietul de sarcini;
- secțiunea III - propunerea de contract;
- secțiunea IV - formulare și modele;

2. Întrucât compararea prețurilor prevăzute în propunerile financiare ale ofertanților se realizează de regulă, la valorile exprimate în lei, recomandăm precizarea în fișa de date a achiziției, a datei pentru care se determină echivalența leu/euro.

Recomandări privind utilizarea acordului cadru

1. La încheierea unui acord - cadru autoritatea contractantă va acoperi prin clauze, situațiile care determină rezilierea acestuia, cum ar fi:

- refuzul de a semna contractul subsecvent;
- refuzul de a constitui garanția de buna execuție a contractului subsecvent.

Recomandări privind întocmirea cerințelor minime de calificare

1. În vederea demonstrării capacității financiare, autoritatea contractantă poate solicita operatorului economic dovezi ale accesului sau disponibilitate la resurse reale negrevate de datorii, linii de credit confirmate de bănci sau orice alte mijloace financiare suficiente a realiza cashflow de execuție a lucrării pentru perioada impusă.

2. Cazurile în care susținerea terțului vizează îndeplinirea unor cerințe minime de calificare ce presupun resurse care nu au caracter transferabil, cum ar fi experiența similară, indicatorii financiari și altele asemenea trebuie tratat cu prudență. În acest caz, angajamentul ferm prezentat de ofertant trebuie să garanteze autorității contractante faptul că în cazul în care contractantul întâmpină dificultăți, persoana susținătoare se obligă să se implice direct în îndeplinirea corespunzătoare a obligațiilor contractuale.

3. Recomandăm ca în cazul contractelor Fidic Verde în care nu există clauză de ajustare de preț să se introducă o formulă de ajustare a prețului pentru a evita ulterior blocarea contractului.

5. Atunci când se solicită în Documentația de atribuire prezentarea de certificate ISO trebuie stipulat, de asemenea, cine trebuie să dețină aceste certificate: producătorul, furnizorul sau ambii. De asemenea trebuie avut în vedere faptul că operatorul economic obține Certificarea ISO pentru modul în care își desfășoară activitatea și faptul că această certificare nu are o legătură directă cu produsul final (nu acesta este certificat ISO - de

multe ori se creează această confuzie). Recomandăm ca în cazul contractelor care implică numai livrare (nu și producția utilajului/echipamentului) aceste certificări să nu fie solicitate având în vedere faptul că nu prezintă relevanță. De exemplu, în cazul achiziției unui utilaj/echipament trebuie avut în vedere în ce calitate participă operatorul economic la procedură (producător sau doar furnizor?). În acest sens, pentru a fi relevantă certificarea ISO ar trebui ca Autoritatea Contractantă să solicite prin documentația de atribuire prezentarea acestei certificări pentru producător și nu pentru furnizor.

6. În cadrul anumitor contracte de lucrări se solicită ca ofertantul să prezinte lista privind utilajele și echipamentele pe care le deține în vederea executării lucrării respective. Această listă nu-i este de ajutor Autorității Contractante având în vedere că în cazul în care ofertantul nu are o dotare corespunzătoare, Autoritatea Contractantă nu poate să-l excludă din procedura de atribuire. Pentru a evita acest aspect este recomandat ca în cadrul documentației de atribuire să se menționeze clar echipamentele și numărul acestora pe care operatorul economic să le dețină în proprietate sau închiriate. De asemenea anumiți Beneficiari solicită pentru lucrări mari ca ofertanții să dețină Stație de betoane la distanțe de max x km de amplasament. Această solicitare este restrictivă având în vedere faptul că nu permite participarea celor ce nu dețin aceste stații de betoane. În acest sens recomandăm ca Autoritatea Contractantă să dea posibilitatea ofertanților să prezinte contracte de servicii/furnizare cu firmele ce dețin aceste stații.

7. În cadrul anumitor contracte de furnizare se solicită prin Documentația de atribuire deținerea de servicii autorizat pentru executarea de reparații aferente bunurilor echipamentelor respective. Această solicitare este de asemenea restrictivă având în vedere faptul că nu permite participarea celor ce nu dețin aceste servicii-uri. În acest sens recomandăm ca Autoritatea Contractantă să dea posibilitatea ofertanților să prezinte contracte de servicii cu firmele ce dețin servicii.

8. În cazul procedurilor de atribuire pe loturi este recomandat ca Autoritatea Contractantă să impună cerințe minime de calificare (privind capacitatea tehnică Exemplu - experiența similară) respectiv capacitatea financiară Exemplu - Cifra de afaceri) pentru fiecare lot în parte (adaptate la complexitatea/valoarea fiecărui lot în parte) și nu generale pentru toate loturile.

9. Este interzis să se solicite operatorilor economici îndeplinirea unor cerințe minime referitoare la situația economică și financiară, capacitatea tehnică și/sau profesională care ar conduce la restricționarea participării la procedura de atribuire. În acest sens este interzis stabilirea unor cerințe minime de calificare care nu prezintă relevanță în raport cu natura și complexitatea contractului de achiziție publică sau sunt disproporționate în raport cu natura și complexitatea acestuia.

10. Recomandăm ca modelul de contract anexat documentației de atribuire să fie atent completat și adaptat cerințelor achiziției respective. Mulți beneficiari anexează un contract nepersonalizat, fără clauze contractuale menționate ca și cerințe minime prevăzute în fișa de date și în caietul de sarcini, iar la încheierea propriu-zisă a contractului respectiv se folosește cu totul alt model de contract (alte clauze).

Recomandări privind modul de evaluare al ofertelor

1. Recomandăm ca în cazul procedurilor de atribuire a contractelor de lucrări/bunuri unde s-a optat pentru criteriul de atribuire „cea mai avantajoasă oferta din punct de vedere economic” să nu se mai utilizeze ca factor de evaluare garanția acordată lucrării sau termenul de livrare respectiv durata execuție deoarece majoritatea operatorilor economici vor fi tentați să ofere valori exagerate acestor factori în ideea de a obține un punctaj mai bun. Dacă totuși doriți să utilizați acești factori de evaluare vă recomandăm să stabiliți niște valori minime și maxime ce vor fi luate în considerare pentru punctare.

Exemplu:

Factor de evaluare Garanția - punctaj max alocat 30 puncte

Sub 2 ani nu se punctează

Pentru un termen de garanție de 2 ani se alocă 10 puncte

Pentru un termen de garanție de 3 ani se alocă 20 puncte

Pentru un termen de garanție de ≥ 4 ani 30 puncte

Dacă se folosește acest criteriu în achiziția de bunuri trebuie avut în vedere de către cine este acordată această garanție: de către producătorul echipamentului sau de către operatorul economic participant la procedură (care nu este și producător). În cel de-al doilea caz există riscul neîndeplinirii obligațiilor privind garanția peste durata acordată de producător, precum și riscul ca operatorul respectiv să intre în stare de faliment peste o perioadă.

2. Pentru a nu întârzia procesul de evaluare a ofertelor recomandăm ca membrii comisiei să completeze și o declarație de disponibilitate pe întreaga durată previzionată pentru evaluarea ofertelor.

3. Dacă la sfârșitul licitației electronice utilizată ca fază finală a unei proceduri de atribuire, două sau mai multe oferte au prețuri egale, atunci pentru departajare, comisia de evaluare poate stabili ca fiind câștigătoare oferta al cărei preț de pornire a fost cel mai mic în cazul utilizării criteriului “prețul cel mai scăzut”.

În cazul aplicării criteriului “oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere economic”, iar autoritatea contractantă a optat pentru utilizarea ca fază finală a licitației electronice, atunci pentru departajarea ofertelor cu același punctaj, comisia de evaluare poate adopta următoarele metode:

- 1 oferta câștigătoare poate fi stabilită ca fiind cea care în final a prezentat cel mai mic preț, sau
- 2 dacă și prețurile sunt egale, ofertele se pot departaja în funcție de punctajele obținute în urma aplicării algoritmilor de calcul aferenți celorlalți factori de evaluare, în ordinea ponderii lor.

În cazul în care autoritatea contractantă nu poate departaja ofertele fiind în imposibilitatea încheierii contractului, atunci aceasta are dreptul de a anula procedura de achiziție publică

4. La încheierea contractelor care s-au derulat corespunzător, în momentul returnării instrumentului de garantare (scrisorii de garanție bancară) în original, asigurați-vă ca dețineți o copie a acestuia la dosarul achiziției publice.

5. Atunci când se alege aplicarea unei proceduri de achiziție cu fază finală de licitație electronică trebuie avut în vedere faptul că ofertanții vor veni în primă fază cu prețuri apropiate de bugetul maxim alocat, care de obicei este mai mare decât valoarea reală de piață a bunurilor/echipamentelor/serviciilor respective și că licitația efectivă de preț începe abia în faza a doua, cea de licitație electronică. Problema apare atunci când pe anumite loturi/ în cazul anumitor proceduri nu se depune decât o ofertă și nu se asigură concurența. În acest caz ofertantul respectiv în prima fază de licitație va veni cu prețul maxim alocat iar în

faza a doua (de licitație electronică) văzând că este singurul participant la procedură își va menține prețul oferit (nu-l va scădea așa cum își dorește Autoritatea contractantă). În această situație există riscul ca Autoritatea Contractantă va achiziționa bunuri/lucrări servicii supraevaluate. Pentru a evita acest lucru Autoritatea Contractantă ar trebui să asigure o concurență puternică în cadrul procedurii de atribuire respective prin înștiințarea mai multor operatori economici din domeniul respectiv (transmiterea de invitații de participare)

Recomandări privind emiterea documentelor constatatoare

1. Foarte mulți Beneficiari uită faptul că în conformitate cu Art 97.¹ din HG 925/2006 Autoritatea contractantă are obligația de a emite documente constatatoare care conțin informații referitoare la îndeplinirea obligațiilor contractuale de către contractant și, dacă este cazul, la eventualele prejudicii, după cum urmează:

- a) pentru contractele de furnizare: în termen de 14 zile de la data terminării furnizării produselor care fac obiectul respectivului contract și, suplimentar, în termen de 14 zile de la data expirării perioadei de garanție a produselor în cauză;
- b) pentru contractele de servicii, altele decât contractele de servicii de proiectare: în termen de 14 zile de la data terminării prestării serviciilor care fac obiectul respectivului contract;
- c) pentru contractele de servicii de proiectare: în termen de 14 zile de la data terminării prestării serviciilor care fac obiectul respectivului contract și, suplimentar, în termen de 14 zile de la data încheierii procesului verbal de recepție la terminarea lucrărilor proiectate;
- d) pentru contractele de lucrări: în termen de 14 zile de la data încheierii procesului verbal de recepție la terminarea lucrărilor și, suplimentar, în termen de 14 zile de la data încheierii procesului verbal de recepție finală a lucrărilor întocmit la expirarea perioadei de garanție a lucrărilor în cauză.

Documentele constatatoare prevăzute anterior se întocmesc în trei exemplare, autoritatea contractantă având următoarele obligații:

- a) să elibereze un exemplar operatorului economic;
- b) să depună un exemplar la dosarul achiziției publice; și
- c) să transmită un exemplar Autorității Naționale pentru Reglementarea și Monitorizarea Achizițiilor Publice, în cel mult 10 zile de la data expirării termenelor prevăzute anterior.

Recomandări privind întocmirea caietelor de sarcini

1. La definirea specificațiilor tehnice prevăzute în caietul de sarcini recomandăm evitarea definirii unor specificații tehnice care indică o anumită origine, sursă, producție, un procedeu special, o marcă de fabrică sau de comerț, un brevet de invenție, o licență de fabricație, care au ca efect favorizarea sau eliminarea anumitor operatori economici sau a anumitor produse. Totuși conform legislației se admite o astfel de indicație, dar numai în mod excepțional, în situația în care o descriere suficient de precisă și inteligibilă a obiectului contractului nu este posibilă și numai însoțită de mențiunea sau echivalent.

2. Recomandăm acolo unde este posibil ca specificațiile tehnice indicate în caietul de sarcini care conțin valori să fie descrise folosind expresii de genul **minim, maxim, sau intervale de variație (Ex. Capacitatea motorului între 2000cm³ și 2200cm³)**

Recomandări privind derularea contractului de achiziție publică

1. În cazul în care în urma încheierii unui contract de lucrări sunt necesare acte adiționale pentru majorarea valorii acestuia respectiv lucrări ce au fost omise sau sunt necesare bunei funcționări a investiției, Autoritatea Contractantă poate atribui aceste lucrări contractantului inițial prin negociere fără publicarea unui anunț de participare numai dacă lucrările sau serviciile suplimentare/adiționale nu pot fi, din punct de vedere tehnic și economic, separate de contractul inițial și valoarea cumulată a actelor adiționale care vor fi încheiate pentru lucrări și/sau servicii suplimentare ori adiționale nu depășește 50% din valoarea contractului inițial;

2. În cazul în care autoritatea contractantă estimează că ulterior încheierii unui contract de lucrări sunt necesare acte adiționale pentru majorarea valorii acestuia respectiv execuția de lucrări care sunt similare lucrărilor sau serviciilor achiziționate prin atribuirea contractului inițial, aceasta poate atribui lucrările suplimentare prin negociere fără publicarea unui anunț de participare contractantului inițial numai dacă se respectă, în mod cumulativ, următoarele condiții:

- *noile lucrări, respectiv noile servicii, constau în repetarea unor lucrări sau servicii similare celor prevăzute în contractul atribuit inițial și sunt conforme cu cerințele prevăzute în caietul de sarcini elaborat cu ocazia atribuirii respectivului contract;*

- contractul de lucrări/servicii inițial a fost atribuit prin procedura de licitație deschisă sau restrânsă;

- valoarea estimată a contractului inițial de lucrări/servicii s-a determinat prin luarea în considerare inclusiv a lucrărilor/serviciilor similare care pot fi achiziționate ulterior; (În cadrul documentației de atribuire aferenta achizitiei de lucrări s-a specificat faptul că există posibilitatea executării unor lucrări suplimentare. Exemplu: Prin caietul de sarcini și prin proiectul tehnic se precizează faptul că vor fi executați 5 km de rețea de alimentare cu apă însă Autoritatea Contractantă își rezervă dreptul de a solicita constructorului execuția ulterioară a încă 5 km. Valoarea estimată a contractului inițial este de 300.000 Euro. Valoarea estimată pentru 10 km este de 550.000 Euro)

- în anunțul de participare la procedura aplicată pentru atribuirea contractului inițial s-a precizat faptul că autoritatea contractantă are dreptul de a opta pentru achiziționarea ulterioară de noi lucrări similare, respectiv noi servicii similare, de la operatorul economic a cărui ofertă va fi declarată câștigătoare în cadrul procedurii respective;

- autoritatea contractantă are dreptul de a aplica această procedură într-un interval care nu poate depăși 3 ani de la atribuirea contractului inițial.

Întocmit
Expert Achiziții
Octavian DOBREȘCU

Sef Serviciu Contractare și Monitorizare
proiecte Phare și Non Phare
George PIPEREA